

बुखीं भ्रिशक राष्ट्रीः कराष्ट्री श्रव्य कुछ कि श्रिश्च हिं श्रव्य हिं श्रिव्य हिं श्रव्य हिं श्रिक्य हिं श्रव्य हिं श्रव्

CDRI-Cambodia's Leading Independent Development Policy Research Institute

រលាយការសភ៌ថ្មីៗស្ពីពីសេដ្ឋភិច្ឆកម្ពុថា

Flash Report on the Cambodian Economy

ទីថ្លឺឝា ២០០៨ / November 2008

សាំ១ ច័ន្ទមាឡ / Saing Chan Hang សាន់ ជាលីស / Phann Dalis ចុន ជុំពំណា / Pon Dorina

បកប្រែដោយ: **យុ សិន្និខ្មែ សិខ ឆុច ដាំខ្មែឡើ**

ភ្នំពេញ កម្ពុជា Phnom Penh, Cambodia

TO SUBSCRIBE, PLEASE CONTACT:

 $\label{eq:office Address: #56, Street 315, Tuol Kork, Phnom Penh, Cambodia, Postal Address: CDRI, PO Box 622 Phnom Penh, Cambodia Tel: (855-23) 881-384/881-701/881-916/883-603 Fax: (855-23) 880-734 E-mail: pubs@cdri.forum.org.kh. Web site: http://www.cdri.org.kh$

តារមតុស្រាយតារា១សំខាន់ៗ

អត្ថបទសង្ខេបនេះ គូសបញ្ជាក់ពីសូចនាករសេដ្ឋកិច្ចមួយចំនួនរបស់កម្ពុជា និងប្រទេសជាដៃគូសេដ្ឋកិច្ចសំខាន់១ ដោយធ្វើការប្រៀបធ្យេបតូលេខនៃ ខែនេះ ជាមួយនឹងខែមុន១ ក្នុងឆ្នាំ២០០៨ និង ២០០៧ ។

នៅត្រីមាសទី៣ ឆ្នាំ២០០៨ តំលៃអនុមតិវិនិយោគគិតជាទ្រព្យសកម្មជាប់ លាប់សរុបកើនឡើងបន្តិច ធ្យេបនឹងត្រីមាសមុន តែច្បេបនឹងឆ្នាំមុន វាកើន ឡើងច្រើនដល់ទៅ ២៩៤% ។ អនុមតិក្នុងវិស័យសេវាកម្ម និងកសិកម្មកើន ៣៦០% និង ៥៥% រីឯ អនុមតិក្នុងវិស័យឧស្សាហកម្មធ្លាក់ចុះ ៥០% ធ្យេប នឹងត្រីមាសទី៣ ឆ្នាំ២០០៧ ។ ត្រីមាសទី២ និង ទី៣ ឆ្នាំ២០០៨ បង្ហាញពី កំនើនយ៉ាងខ្ពស់នៃតំលៃអនុមតិក្នុងវិស័យសេវាកម្ម។

នៅខែសីហា ២០០៨ ចំនួនរភ្យូវបរទេសមកដល់កម្ពុជា កើនឡើងបន្តិច ធ្យេបនឹងខែមុន (៧.៦%) និងធ្យេបរឆ្នាំមុន (៦.៨%)។ ធ្យេបនឹងខែមុន និងរឆ្នាំមុន ចំនួនរភ្យូវមកសំរាកលំហែ មានចំនួនច្រើនជាងគេចំណោមរភ្យូវ មកដល់កម្ពុជា ។

នៅខែមិថុនា ២០០៨ តំលៃអនុមតិកំរោងសាងសង់នៅភ្នំពេញបានស្ទុះ ឡើងវិញ ច្បើបនឹងខែមុន ប៉ុន្តែវ៉ានៅទាបជាងតំលៃអនុមតិឆ្នាំមុន បីដង ។ ច្បើបនឹងខែមុន តំលៃកំរោងសាងសង់ផ្ទះល្វែងកើនឡើងមួយជាបី ។ ការធ្លាក់ចុះយ៉ាងខ្លាំងនៃតំលៃអនុមតិកំរោងសាងសង់សរុប បណ្ដាលមកពី ការធ្លាក់ចុះយ៉ាងគំហុកនៃតំលៃគំរោងសាងសង់ភូមិគ្រឹះ និងផ្ទះ ព្រមទាំង កំរោងសាងសង់ដំទៃឡើត ។

នៅខែកញ្ញា ២០០៨ អតិជរណាពីមួយឆ្នាំទៅមួយឆ្នាំ បានធ្លាក់ចុះបន្តិច មកត្រឹម ២០.២៧% ធ្យើបនឹងខែមុន (២២.៥៦%) ប៉ុន្តែកើនឡើងធ្យើបនឹង កាលពីឆ្នាំមុន (៦.៤៥%) ។ ការធ្លាក់ចុះនេះបណ្តាលពី ការថយចុះចំនាយ លើការដឹកជញ្ជូន និងគមនាគមន៍ ។ នៅខែតុលា ២០០៨ ម៉ាស៊ូត និងសាំង ធ្លាក់ថ្លៃ ២២% និង ១៩% ធ្យើបនឹងថ្លៃខ្ពស់បំផុតនៅខែកក្កដា មកត្រឹម ៤៥០៧រ្យើល/លីត្រ និង ៤៥៧៧រ្យើល/លីត្រ ។ ចាប់ពីខែកក្កដា ថាមពល ក្នុងទីផ្សារកម្ពុជាចុះថ្លៃ តែយឺត១ បើធ្យើបនឹងការចុះថ្លៃក្នុងទីផ្សារអន្តរជាតិ ហើយកត្តានេះបានប៉ះពាល់អវិជ្ជមានដល់អារម្មណ៍របស់អ្នកប្រើប្រាស់ ។

នៅខែកក្កដា ២០០៨ អត្រាការប្រាក់លើបញ្ហើជាប្រាក់រៀល និងប្រាក់ ដុល្លារ ក្នុងរយៈពេល១២ខែ នៅថេរគឺ ២២.៩% និង ១៥.៩% ។ ទន្ទឹមគ្នា នេះ តំលៃប្រាក់រៀលនៅថេរទល់នឹង ប្រាក់ដុល្លារUS ប្រាក់ដុងវៀតណាម និង ប្រាក់បាតថៃ ។

Highlights

This report pinpoints the economic indicators of Cambodia and its main economic partners. It compares figures for the current months with earlier months in 2008 and 2007.

In the third quarter 2008, the value of total fixed asset investment approvals rose slightly from the preceding quarter. Approvals increased substantially (294 percent) from a year earlier. Approvals for services sector surged by 360 percent and agriculture approvals by 55 percent, while industry approvals dropped by 50 percent from the same quarter last year. The second and third quarters of the year showed a huge rise in the value of service approvals.

In August, there was a slight increase in the total number of foreign visitor arrivals from the preceding month (7.6 percent) and a year earlier (6.8 percent). The number of holiday visitors constituted the largest proportion of the rise in total number of visitors from the previous month and year.

In June 2008, construction approvals in Phnom Penh rebounded from May, but were three times lower than the value in June last year. The value of flat construction tripled from the preceding month, while the huge fall in total construction value from a year earlier was due to a substantial slump in the value of villas and houses and other construction.

In September, year-on-year inflation fell slightly from 22.56 percent in August, to 20.27 percent, higher than the 6.45 percent of the same month last year. The fall from a month earlier was mainly due to the moderate decline in transportation and communication costs. In October, diesel and gasoline sold at an average of 4507 riels/ ℓ and 4577 riels/ ℓ , down from the July peak prices by 22 percent and 19 percent, respectively. The decline of energy prices in the Cambodian market since July has been slower than those in the international markets, a fact that has had a negative impact on consumer sentiment.

In July, the 12-month riel and US dollar deposit rate remained unchanged at 22.5 percent and 15.9 percent respectively. During the same month, the value of riel was stable against the US dollar, Vietnamese dong and Thai baht.

នៅខែកក្កដា ២០០៨ ការនាំចូលបារី ស៊ីម៉ង់តំ និងដែកថែប ថយចុះ ៣៦% ១២% និង ៣៧% រីឯ ការនាំចូលប្រេងកាតកើន ៤% ធ្យេបនឹងខែមុន ។ ទន្ទឹមគ្នានេះ ការនាំចេញសរុបកើនយ៉ាងខ្ពស់ដល់ ៥៨០% ដោយសារ កំនើនមួយជាដប់នៃការនាំចេញផលិតផលកាត់ដេរ បើច្បេបនឹងខែមុន ។ ការនាំចេញត្តី និងកៅស៊ូ ធ្លាក់ចុះបន្តិច ។

នៅខែមិថុនា ២០០៨ អតិរេកថវិកាបន្តធ្លាក់ចុះខ្លាំង មកត្រឹម ៣៨ពាន់លាន រ្យេល ធ្យេបនឹងខែមុន ១៣១ពាន់លានរ្យេល ។ ក្នុងនេះ ចំនូលថវិកាចរន្ត សរុបធ្លាក់ចុះ ៥.៧% ធ្យេបនឹងខែមុន រីឯចំនាយថវិកាចរន្តកើន ១៧.៥% ។

នៅខែតុលា ២០០៨ ម្ហូបអាហារជ្រើសរើស ចុះថ្លៃបន្តិចនៅបណ្តាខេត្តមួយ ចំនួន ហើយវ៉ាមានថ្លៃថេរតាមខេត្តខ្លះឡេត។ នៅខេត្តស្យេមរាប សាច់គោ គុណភាពលេខ១ ឡើងថ្លៃយ៉ាងខ្ពស់ដល់ ២៥% ធ្យេបនឹងខែមុន ។ នៅខេត្ត ស្វាយរឿង សាច់ជ្រូកគុណភាពលេខ១ ឡើងថ្លៃប្រហែល ៦% ប៉ុណ្ណោះ។

នៅខែកញ្ញា ២០០៨ អតិជរណាពីមួយឆ្នាំទៅមួយឆ្នាំមាននិន្នាការថយចុះ នៅទូទាំងពិភពលោក ។ អតិជរណាថ្លៃទំនិញប្រើប្រាស់នៅUS និងតំបន់អឺរូ ថយចុះមកត្រឹម ៤.៩% និង ៣.៦% ធ្យប់នឹងខែមុន ៥.៤% និង ៣.៨% ។ ទន្ទឹមគ្នានេះ ទំនិញប្រើប្រាស់ នៅចិន ហុងកុង និងកូរ៉េខាងត្បូង ឡើងថ្លៃ ៤.៦%, ៣% និង ៥.១% តែវ៉ានៅទាបជាងកំនើននៅខែមុនដែលមានក៏រិត ៤.៩% ៤.៦% និង ៥.៦% ។ នៅម៉ាឡេស៊ី និងថៃ អត្រាអតិជរណាគឺ ៤.២% និង ៦% ដែលនៅទាបជាងអត្រាកាលពីខែមុនដែរ ។

នៅខែតុលា ២០០៨ ប្រាក់ដុល្លារUS ឡើងថ្ងៃទល់នឹងប្រាក់វ៉ុនកូរ៉េខាងត្បូង ប្រាក់អឺរ៉ូ ប្រាក់បាតថៃ និងប្រាក់ដុល្លារសិង្ហបុរី ដោយប្តូរបាន ១៣៣៣.៨៧ វ៉ុន/ដុល្លារUS. ០.៧៥អឺរ៉ូ/ដុល្លារUS. ៣៤.៣៧បាត/ដុល្លារUS. និង ១.៤៨ដុល្លារសិង្ហបុរី/ដុល្លារUS ។ ប្រាក់ដុល្លារUS ធ្លាក់ថ្ងៃទល់នឹង ប្រាក់ យ៉េនដប៉ុន ដោយប្តូរបាន ១០០.២១យ៉េន/ដុល្លារUS ប៉ុន្តែវាមានតំលៃថេរ ទល់នឹងប្រាក់ដុល្លារហុងកុង ។

នៅខែកញ្ញា ២០០៨ ទំនិញកសិកម្ម និងថាមពល បន្តធ្លាក់ថ្លៃ ។ អង្ករ (Thai 100% B) សណ្តែកស្បេង និងប្រេងឆា ធ្លាក់ថ្លៃ ២%, ៧,៣% និង ១២,៨% រីឯពោតឡើងថ្លៃ ១% ។ ប្រេងឆៅ និងម៉ាស៊ូត ធ្លាក់ថ្លៃ ១៣.៧% និង ៦,៧% មកត្រឹម ៩៨,៤ដុល្លារUS/ធុង និង ៧៩,៩សេន/ លីត្រ រីឯ សាំងឡើងថ្លៃ ៧% ដល់ ៨២,៩សេន/លីត្រ ។

In July, cigarettes, cement and steel imports declined by 36 percent, 12 percent and 37 percent, respectively, while petroleum imports rose by 4 percent from the preceding month. In the same month, total exports rose sharply, by around 580 percent, backed by a tenfold increase in garment exports from a month earlier. There was a small drop in fish and rubber exports.

The budget surplus continued to slide, from KHR 131 bn in May to KHR 38 bn in June. Total current budget revenue dropped by 5.7 percent from the preceding month, while current budget expenditure increased by 17.5 percent.

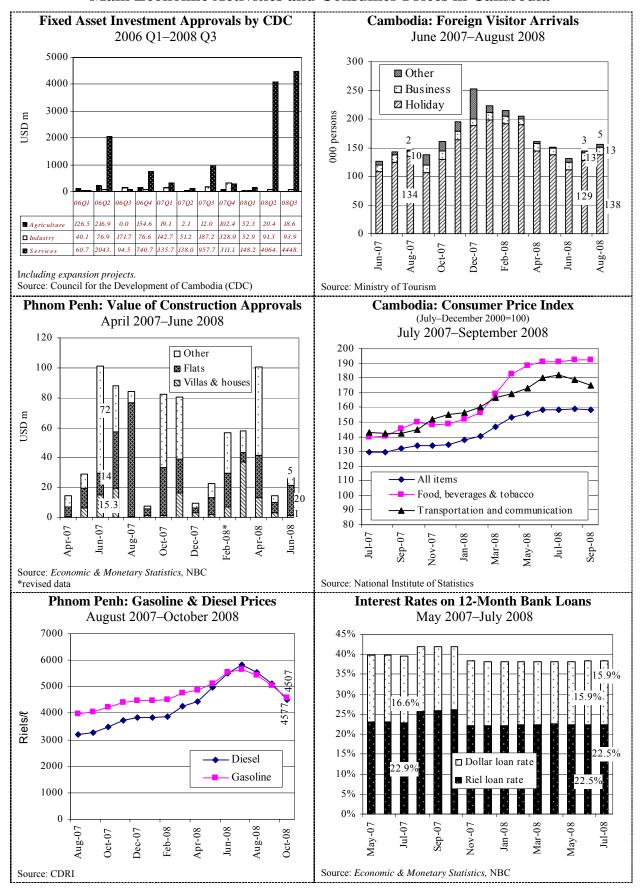
In October, prices of selected food items decreased moderately in some provinces and were stable in other provinces. There was a surprisingly sharp increase in the price of first quality beef in Siem Reap, where it rose by 25 percent from a month earlier. In contrast, the price of first quality pork in Svay Rieng increased by approximately 6 percent.

In September, the downward trend of year-on-year inflation was evident across continents. Consumer price inflation in the US was 4.9 percent, and in the Euro zone, 3.6 percent, down from 5.4 percent and 3.8 percent, respectively, in the preceding month. Consumer prices in China, Hong Kong and South Korea rose by 4.6 percent, 3 percent and 5.1 percent, respectively, lower than the 4.9 percent, 4.6 percent and 5.6 percent of Aughust. Inflation in Malaysia and Thailand was at 8.2 percent and 6 percent, somewhat lower than a month earlier.

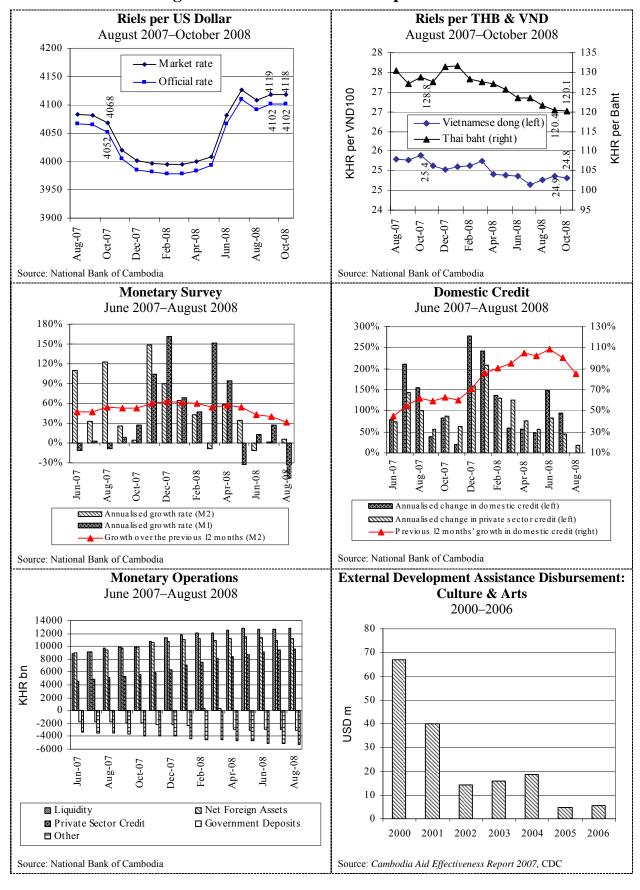
In October, the US dollar traded high against the Korean won, the euro, the Thai baht and the Singapore dollar, exchanging at 1333.87 KRW/USD, 0.75 EUR/USD, 34.37 THB/USD and 1.48 SGD/ USD. It traded low against the Japanese yen, selling at 100.21 JPY/USD. The value of the US dollar was stable against the Hong Kong dollar.

In September, the downward trend of agriculture commodities and energy prices continued. Prices of rice (Thai 100% B), soybean and palm oil were down by 2 percent, 7.3 percent and 12.8 percent, respectively, but the price of maize increased by 1 percent. Crude oil and diesel prices fell by 13.7 percent and 6.7 percent, but gasoline price rose by 7 percent. Crude oil, diesel and gasoline sold at USD 98.4/barrel, US 79.9 cents/litre and US 82.9 cents/litre.

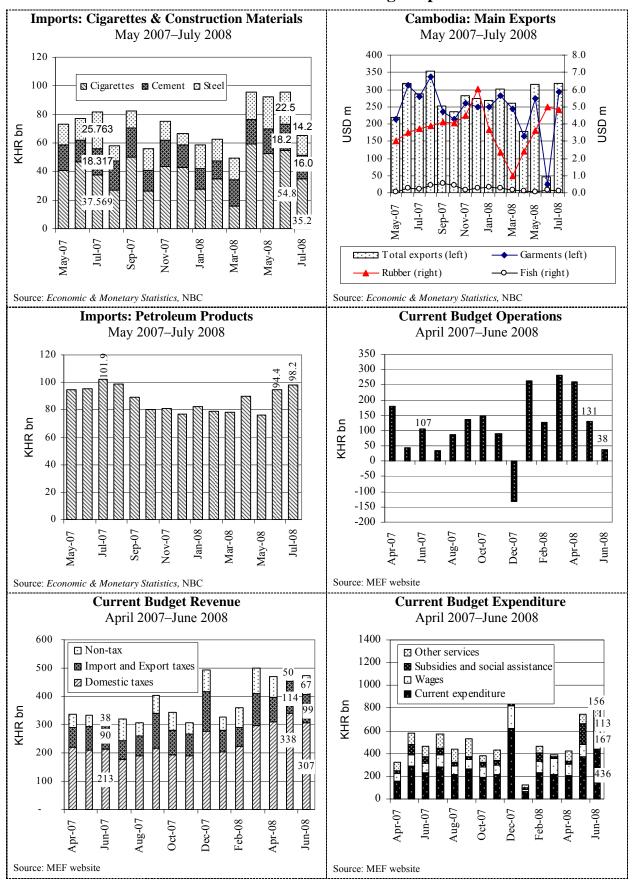
សតម្លូតាពសេដ្ឋតិច្ចសំខាស់ៗ សិច ថ្ងៃងំសិញ្ចលៅតម្លូថា Main Economic Activities and Consumer Prices in Cambodia

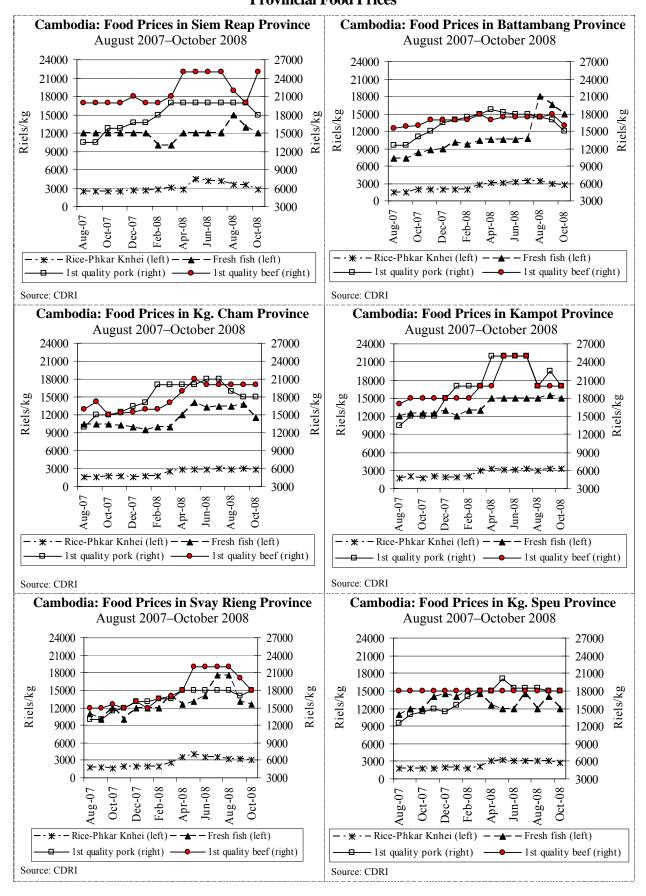
ស្ថាននាពអគ្រាម្នូះប្រាត់ និច ខិត្តយអតិចឌ្ឈត់ពីគ្រោរួមនេស Exchange Rates and External Development Assistance

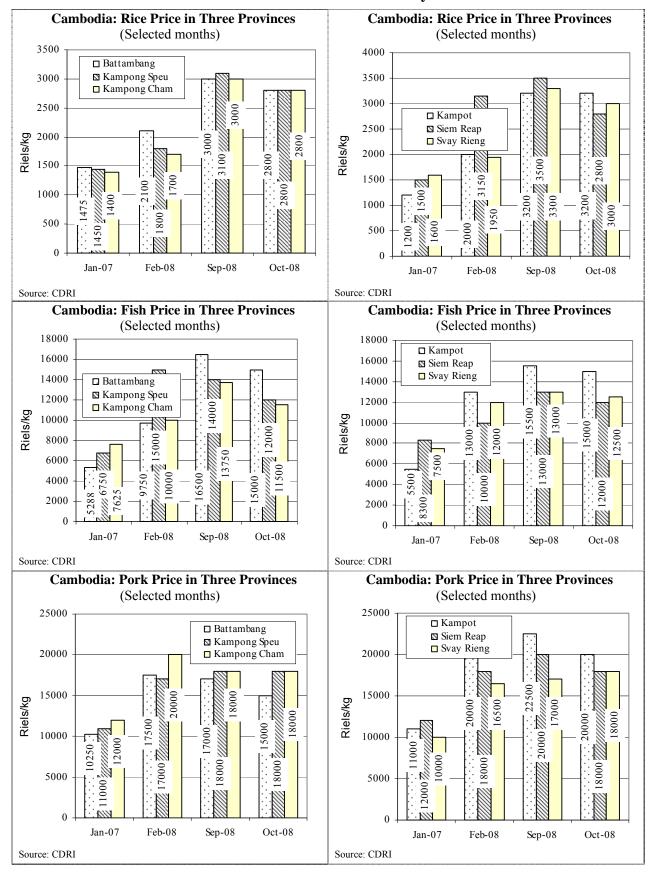
ពាណិទូតម្ចូត្រៅប្រធេស សិច តារអស្ទុចគ្គួថទិតាខាតិ External Trade and National Budget Operations

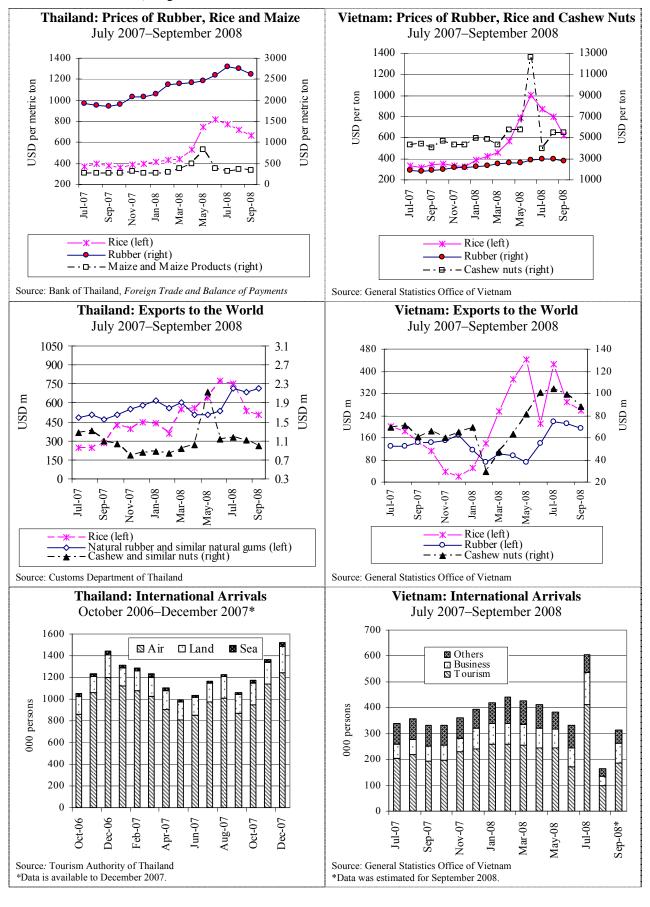
ថ្លៃធំសិញតាមខេត្តតូ១ប្រទេសតម្លេខា Provincial Food Prices

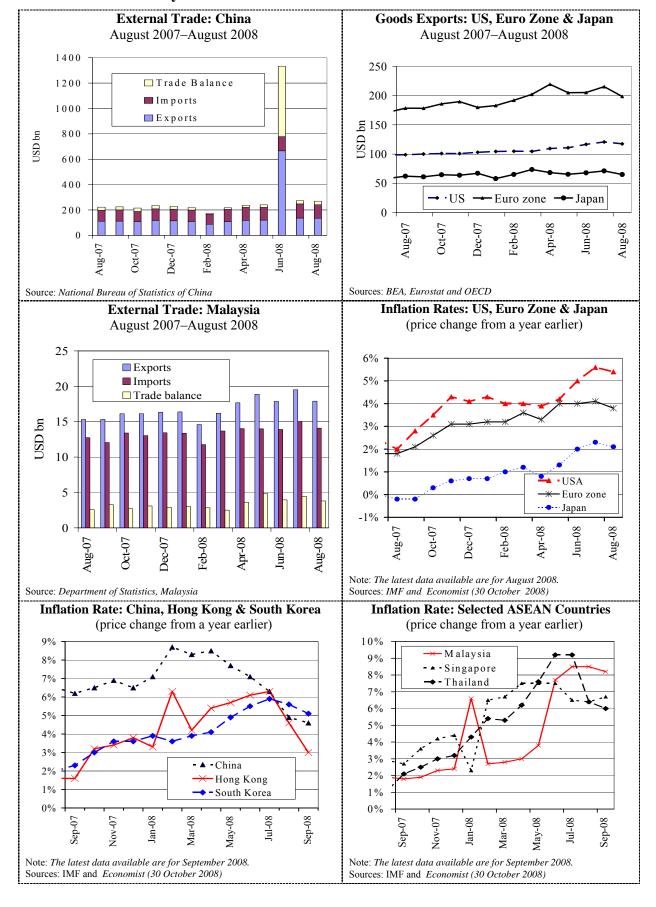
ថ្លៃនំនិញតាមខេត្តតូ១ប្រទេសតម្លេះ: តាមមុខនំនិញ Provincial Goods Prices in Cambodia by Products

គំលែនំសិញ គារសំខេញ សិ១ ចំនួននេសចរអន្តរខាគិសៅគូ១ប្រនេសខាវិជគ្នរបស់គម្ពុខា Goods Prices, Exports and International Tourist Arrivals to Partners of Cambodia

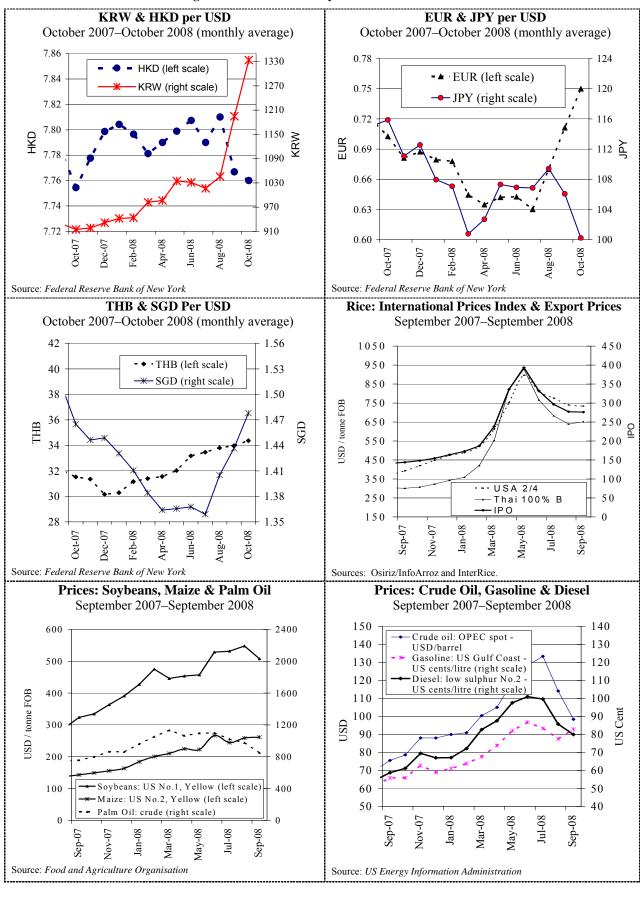

សតម្លូតាពសេដ្ឋតិច្ច និច ស្ថានភាពអត្រាអតិដៈណាខែមណ្តាម្រធេសថាខែតូរមស់ឥម្លូថា Economic Activity and Inflation Rates of Selected Economic Partners of Cambodia

អង្រាម្ពូរប្រាត់ និ១ ស្ថានភាពតំលៃនំនិញលើនីផ្សាអេន្តមេ៉ាតិ

Exchange Rates and Commodity Prices in World Markets

ព័ត៌មានសេដ្ឋគិច្ច Economic News

ព័ត៌មានសេដ្ឋគឺចូសំខាន់ៗ:

គ្រូសារក្រីក្របំផុតនៅកម្ពុជាទទួលជំនួយស្បៀងអាហារសង្គ្រោះបន្ទាន់:

ធនាគារអភិវឌ្ឍន៍អាស៊ី (ADB) នឹងផ្តល់ជំនួយស្បៀងអាហារសង្គ្រោះ បនាន់ ចំនួន ៣៥លានដុល្លារ ដល់គ្រួសារក្រីក្របំផុតនៅកម្ពុជា ដែល កំពុងប្រឈមនឹងការឡើងថ្ងៃមួបអាហារ និងប្រេងឥន្ទនៈ ។ គ្រួសារក្រីក្រ រស់នៅជុំវិញបឹងទន្លេសាប និងតំបន់ក្រីក្រនៅភ្នំពេញ នឹងទទលបាន ការឧបត្តម្មអង្គរ និងអាហារផ្សេងទៀតដោយឥតគិតថ្ងៃ ។ កុមារក្រីក្រ សិក្សានៅក៏វិតមតេយ្យ និងបឋមសិក្សា ក៏នឹងទទួលបានការឧបត្ថម្ភនេះ ដែរ ។ ជំនួយពីធនាគារ ADB នឹងផ្តល់ការងារ តាមរយ:កម្មវិធី អង្គរពលកម្ម (Food-for-Work Program) ហើយកសិករក្រីក្រនឹង ទទួលបានគ្រាប់ពូជ និងជី ដើម្បីបង្កើនទិន្នផលដំណាំ ។ លោក Arjun Goswami ប្រធានធនាគារ ADB ប្រចាំកម្ពុជា លើកឡើងថា "ជំនួយពី ធនាគារ ADB នឹងជួយដល់ប្រជាពលរដ្ឋក្រីក្រនៅកម្ពុជាប្រាំសែននាក់ ឱ្យ ្ទួចផុតពីការអត់ឃ្លាន ។ នៅកម្ពុជា នាពេលកន្លងមកនេះ អង្គរឡើងថ្ងៃ មួយជាពីរ រីឯសាច់គោ-ជ្រូក និងត្រី ឡើងថ្ងៃពី ៣០% ទៅ ៥០% ។ ទន្ទឹមគ្នានេះ កសិករក៏រងគ្រោះយ៉ាងខ្លាំងពី ការឡើងថ្ងៃជីមួយជាពីរដែរ ។ គ្រួសារក្រីក្រជាច្រើនកំពុងលក់ទ្រព្យសម្បត្តិរបស់ខ្លួន និងខ្ចីប្រាក់ក្នុងអត្រា ការប្រាក់ខ្ពស់ ដើម្បីទិញស្បៀងអាហារ ហើយរឿងនេះធ្វើឱ្យពួកគេជាប់ផុង ក្នុងភាពក្រីក្រកាន់តែខ្លាំងឡើង ។ លោក Goswami បានលើកឡេតថា "ជាទូទៅ គ្រួសារនៅកម្ពុជាចំណាយ ៦០% នៃប្រាក់ចំនួលទៅលើម្ហូប អាហារ ដូច្នេះ ការឡើងថ្លៃមូបអាហារ បានជះឥទ្ធិពលអាក្រក់ជាខ្លាំង ដល់គ្រួសារក្រីក្រទាំងនោះ ។ នៅកម្ពុជា ក្នុងកុមារបីនាក់ មានមួយនាក់ ហើយវិបត្តិស្បៀងអាហារបច្ចុប្បន្នកំពុងបង្កើន ជួបកង្វះអាហារូបត្ថម្ភ និងធ្វើឱ្យបញ្ហាកង្វះអាហារូបត្ថម្ភរបស់កុមារនៅកម្ពុជាកាន់ ការលំបាក តែធ្ងន់ធ្ងរឡើង ។ លោកបានបន្ថែមទៀតថា "ជំនួយពីធនាគារ ADB ផ្នោតជាពិសេសលើ ការការពារកុមារកម្ពុជាអំពី ការខូចខាតសុខភាព ដោយកង្វះអាហារូបត្ថម្ភ ដែលអាចធ្វើអោយអន់ខ្សោយដល់ការរីក ល្អតលាស់នៃរាងកាយ និងបញ្ហារបស់ពួកគេ ព្រមទាំង អាចបង្កជាជំងឺ ផ្សេងៗបាន ។ ជំនួយស្យេងអាហារសង្គ្រោះបន្ទាន់របស់ធនាគារ ADB រមមាន ជំនយឥតសំនងចំនន ១៧,៥លានដូល្លារ និងកំចីមានការប្រាក់ទាប ចំនួន ១៧.៥លានដុល្លារ ផ្សេងទៀត ។ រដ្ឋាភិបាលកម្ពុជានឹងផ្តល់ទឹកប្រាក់ ៥.០៨លានដុល្លារ បន្ថែមទៀតសំរាប់គំរោងនេះ ។

(ប្រភព: ADB's news release)

Economic News Highlights:

Cambodia's poorest family to receive emergency food assistance: The Asian Development Bank (ADB) will provide Cambodia's poorest families with USD35 million in emergency food assistance as they struggle to cope with rising food and fuel prices. Poor families living around the Tonle Sap Lake, and in Phnom Penh's urban slums, will receive free rice and other food subsidies. Food will also be provided to poor children attending early childhood learning centers and primary schools. ADB assistance will foster employment through food-for-work programs, and impoverished farmers will receive seed and fertilizer to boost crop yields. "ADB's assistance will help half a million of Cambodia's poorest people stave off hunger," said Arjun Goswami, ADB's Country Director in Cambodia. Over the past year rice prices in Cambodia have doubled, the price of meat and fish has risen 30 to 50 percent, and farmers have been hit hard by a doubling of fertilizer prices. Many impoverished families are selling their household assets and taking out high interest loans in order to purchase food, fueling a downward spiral of poverty. "Cambodian households normally spend 60 percent of their income on food, so rising food prices have had an absolutely devastating effect on the country's poorest families," said Mr. Goswami. One in every three children in Cambodia undernourished, and the current food crisis is increasing the severity and scope of the country's child malnutrition problem. "ADB's assistance is particularly focused on protecting Cambodia's children from the ravages of malnutrition, which can impair their physical and mental development and cause a range of health ailments," said Mr. Goswami. ADB's emergency food aid package consists of a \$17.5 million grant and an additional \$17.5 million loan being provided at concessional rates. The Government of Cambodia will provide a further \$5.08 million for the project. (Source: ADB's news release)

Links to other economic news:

- 1. "Vietnam inflation rate falls to 26.7 percent" (http://afp.google.com/article/ALeqM5j7TKWuJQknylKyT5PP2Sj3R1igjw)
- 2. "Thailand could barter rice for oil from Iran" (http://uk.reuters.com/article/worldNews/idUKTRE49Q1 JA20081027)